

2020-09-02

Dnr Forte 2020-01430

Dnr Socialdepartementet S2020/03569/FS

Remissvar

Strukturförändring och investering i hälso- och sjukvården – lärdomar från exemplet NKS (SOU 2020:15)

Forte noterar att utredningen identifierar ett flertal viktiga frågor som på grund av olika skäl inte kunnat besvaras inom ramen för utredningen; i vissa fall rör det sig om sådant som ligger utanför utredningens uppdrag, i andra fall beror det på ämnets komplexitet och det svåra i att sammanställa allt i slutrapporten. Av exemplet NKS finns mycket kvar att lära för olika offentliga och privata aktörer. Forte väljer att yttra sig över fyra av utredningens förslag:

Förslag: 9.8.1 – Förutsättningar för utbildning och forskning

Utredningen anför att förutsättningarna för forskning och utbildning måste säkerställas i samband med större strukturförändringar och investeringar inom hälso- och sjukvården. Exemplet NKS och förändringen av hälso- och sjukvårdsstrukturen i Region Stockholm visar enligt utredningen på de problem och utmaningar som kan uppstå för utbildning och forskning. Utredningen föreslår därför att regeringen bör låta utreda hur förutsättningarna för utbildning och forskning inom hälso- och sjukvården ser ut på regional och nationell nivå i dag och hur förutsättningarna kan säkerställas vid fortsatta strukturförändringar och investeringar.

Forte är positiva till att en sådan utredning tillsätts därför att utredningen identifierar uppenbara brister när det gäller förståelsen för hur målkonflikter kan uppstå och ta sig uttryck i komplicerade processer. Såväl byggnationerna som verksamhetsmodellen som introducerades vid NKS skulle leda till en positiv utveckling inom såväl vård som forskning och göra NKS till en konkurrenskraftig institution på den internationella arenan. Utredningen identifierar flera brister i genomförandet av NKS som tvärtom riskerat kvalitet i såväl utbildning som forskning, och i andra aspekter.

Förslag: 9.8.2 – Tillsyn av hälso- och sjukvård

Utredningen föreslår att tillsynsarbetet utvecklas för att göra den statliga tillsynen på hälso- och sjukvårdsområdet mer förebyggande. Forte instämmer.

Förslag: 9.8.3 – Styrning och kontroll vid större strukturförändringar inom hälso- och sjukvården

Utredningen ger förslag för att säkerställa långsiktighet och helhetssyn vid större strukturförändringar och investeringar. Forte anser att det är viktigt med såväl lärandeprocesser som bygger på användandet av 'best practice', men också att följeforskning (ej att sammanblanda med utvärdering) i högre grad bör ingå i komplicerade strukturförändringar och i större investeringar.

Förslag: 9.8.4 – Konsekvensanalys av styrmodeller och organisationsförändringar

Utredningen föreslår att utvecklade konsekvensanalyser bör ingå som underlag vid beslut om införandet av nya styrmodeller och större organisationsförändringar inom hälso- och sjukvårdsområdet. Analysen bör enligt utredningen omfatta konsekvenser för mål och lagkrav inom hälso- och sjukvården, ekonomiska konsekvenser samt andra relevanta värden för organisationen. Mot bakgrund av detta anser utredningen att det är det angeläget att stärka forskningen om styrning, ledning och organisering av offentligt finansierad hälso- och sjukvård. Forte delar den uppfattningen.

Avslutningsvis vill Forte, utöver utredningens rekommendationer, betona vikten av att använda sig av forskning i genomförandet av komplexa processer, och att tillgängliggöra processerna för forskning parallellt med att processutvecklingen pågår. Det är av vikt att dra nytta av den kunskap som finns inom forskningen samt att, i de fall kunskap saknas, ge utrymme för följeforskning som utifrån sina egna frågeställningar kan besvara frågor och skapa ny kunskap, nya rön och nya forskningsfrågor.

Beslut i ärendet har fattats av generaldirektör Jonas Björck efter föredragning av forskningssekreterare Andreas Björke. Stabschef Mats Nilsson har bidragit i handläggningen av ärendet.

Jonas Björck

Generaldirektör